[illegible] ज्ञातीत [illegible] मी सद्गुरु ॥ तुं निजां
गक्षीरसागरु ॥ तुझा [illegible] ल्हादकरु जि
वासि ॥ १ ॥ ज्याचंद्राचा [illegible] करी [illegible] श्राधारी ॥ त्रिवि
ध तापे सिंदुरिकसी [illegible] ॥ २ ॥ ज्या चंद्राचे चंद्र
कीली ॥ श्रार्तचकोरा [illegible] ॥ सात्त्व चंद्रामृतें श्रवोन स्वभा
वें पूर्ण करिताति ॥ ३ ॥ [illegible] श्रधबंदें ॥ संकोचली
जीव देहकुमुदें ॥ तें ज्याचेनि [illegible] प्रबोधें ॥ श्रतिस्वानंदें विका
शली ॥ ४ ॥ जो चंद्र दृष्ट पतां दिठी ॥ सुख होये जिवा चापोटं
॥ श्रहं सोमकांत कोटी ॥ उठाउठी तिरवितु ॥ ५ ॥ पूर्णिमा पूर्ण ॥ १ ॥

[illegible] पुनवा ढे ॥ देखोनि क्षीराब्धी भरितें गाढे ॥ गुरु श्राज्ञा मर्यादा न मोडे ॥ स्वानंद [illegible] श्रधर्यं ॥ ६ ॥ सद्गुरु क्षीराब्धी श्रतिग
हन ॥ सादरें करितां निरिक्षण ॥ वेदांत लहरी माजि जाण ॥ शब्द
चिद्रत्नें भासती ॥ ७ ॥ तेथें [illegible] गिरिवर ॥ वैराग्य वासु
गी रविदोर ॥ निजधैर्य [illegible] सुर [illegible] नत सुरसमसाम्य ॥
८ ॥ मथनी प्रथम स्वव [illegible] हालाहल उठी ॥
ते विवेकनीळकंठें [illegible] किलें ॥ ९ ॥ मग श्र
भ्यास प्रत्यगावृत्ति [illegible] ती ॥ श्रकटली रमा
निजशांती ॥ जीसी श्री [illegible] रसस्त्रा

छी॥ निरस॥ हलीयु ... यनीनिघाला साव
सांत॥ ज्याचा अभि ...षेकु ... ...विभागवयाला गु
णी॥ मा...उवि जालंमोडुनी॥ अ... ...डुवे शिर छेदुनि॥ अ
मृत पानिनिववीले॥१२॥ तेहेली ... मोहिनी॥ ...लटली
ततक्षणी॥ ठेलीनारायण होउनि॥ पाहिले पाणी उठीना॥१३॥
ते क्षीरसागरी नारायण॥ समाधिशेषशयनी आपण॥ सुखे
सुखावला जाण॥ अद्यापि शयन केले असे॥१४॥ ऐसा समुद्र
विसागर॥ ज्याचा वेदासि न कळे पार॥ नारायणादि नावतार
... याचे निसाचार उपजती॥१५॥ ज्याची विद्रत्वे गोमटी॥ ह ॥२॥

ी॥ बाणली शोभती वेदपिठी॥ कविदारे
तेयाजी अतिगंभीरा॥ जनार्दनासुखसा
...मा॥ तूस्या परपाराकोण जाणे॥१७॥
...खवेगी॥ छी॥ तेथे माझी हेमस
...लाकी॥ राजचक्रवर्तिचे माथां॥
...॥ तथैमा... जाउनि ... तंतां॥ दुर्गम
...पली वे... ...स्वावया भंश केणे
...॥ ... ...ीतसे॥२०॥ तेवी माझी
...रुंदा॥ व्यासांगी...

नेन्म्रा कारवघटाबा
नि: ... रिताबोलरि ...
सिना॥ २३ ... बोली ... ऐ तलता॥
... ॥ तिस ... ही ... वी कथा॥
... जनार्दना चेकृपा ... ॥ भा
... श्राली ढिलां ग्रंथ कोटी॥
॥ २४ ... भागवत॥ जनार्द
... ज्ञान सुनिश्चित सांगी
... निमाझी नाही ... ज्ञान ...

... स्वप्नी हिल्यासुखाचें मुख॥ श्रेनो ळख
... चे श्रमृत॥ जेवी वायसा श्रप्राप्त॥ तेविम
... सुखें निश्चितन व्हेचि प्राप्त श्रभक्तां॥ १२॥ थानी
... विडा॥ श्रशुद्धचि श्रावडे मूढा॥ जवळिलिया
... गोडा॥ न व्हेचि रोकडा ... ॥ १३॥ तेवी सांडुनि मा
... भक्तां॥ नाना साधनी श्राथसी एती॥ ... माझी सुखव्रा
॥ न व्हे निश्चिती ... ॥ १४॥ जिहि माझी या भजनपरव
... भक्ती ... ॥ निमाझ्या निजसुखाचि गोडी
... वले रोकडी ... ॥ १५॥ ज्या निजसुखाच्या आठाव ॥

[illegible] गाचि [illegible] तोनेऐकस्यांतीहो॥ इंद्रियाचा
कहीनपडेपां॥ १६॥ [illegible] यांचेंसुख॥ नेतेइंद्रियांपगस्त
दुःख॥ अपंगिस्तभक्तिसुखबोध [illegible] पलोकपावती॥ १७
॥ जेसुखभोगितांपाहो॥ देहीनेचिदेहायविदेहो॥ तेसु
खमाझ्याभक्ताच्याठाइं॥ प्रकटलें [illegible] नोपेना॥ १८॥ हे
उत्तमोत्तमभक्तपाहो॥ सुखपावलेनवलकाइ॥ परिकेव
ळजेविषइ॥ भजनेत्याहीसुखप्राप्ती॥ १९॥ भाग्यवशे
सत्संग [illegible] स्तिकाभावेंअनन्यस्थिती॥ अल्पहि
माझाध [illegible] विषयनिवृत्तिनेऐ [illegible] य॥ २०॥ श्लोक

णालविषि [illegible] नांवरक्ती॥ कोऐयुक्तीघडेत्यासी॥ २१॥ योचि
विशइं उत्तर॥ सांगतहिसारंगधर॥ दिपाचापेटलावेंथात्र
र॥ तोजाळीघरनगरजैसेंहे॥ २०॥ श्लोक॥ यथाग्निः सुसमि
द्धार्चिः करोत्येधांसिभस्मसात्॥ तथामद्विषयाभक्तिः उ
द्धवैनांसिकृत्स्नशः॥ १९॥ टीका॥ दिपलावावयालागुनि
॥ सोज्वळकेलाजोवन्ही॥ तो [illegible] पडिलाअग्नी॥ ति
टकीउडोनित्रणेंकरी॥ २१॥ तो [illegible] निक्षिपुशियेकसरे॥
[illegible] पटेंआणिघव [illegible] नगरेंपुरेंआणिमंदिरें॥ गिरिकंद
भकरी॥ २२॥ तसीअल्पहिमाझीभक्ती॥ श्रद्धायुक्त

[illegible]ल्याचिन्नी ॥ सं[illegible]क्रियमाणपापपंक्ती ॥ होयजा[illegible]
[illegible]नि:शेष ॥ ३३ ॥ पूर्व[illegible]ति:[illegible] ॥ [illegible]वेत्ती जडलें होतें अ
बळ ॥ तें विल्ल अतिन[illegible]चळ ॥ [illegible]विजयमाकुळ सर्वदा ॥ ३४ ॥ त्यासि
माझिया भक्ति लेशें ॥ [illegible]नाम[illegible]नाशे ॥ जेवी कापूर दी
पस्पर्शें ॥ नि:शेष नाशे तत्क्ष[illegible] ॥ [illegible]ऐसे निर्मळ जालेयां रि
ते ॥ ब्रह्मप्रकाशें सदोदित ॥ [illegible]नव्हे विषयासक्त ॥ होय
विरक्त अनिछित ॥ ३६ ॥ भक्ति लेषाची येवढी गरिमा ॥
तें संपूर्ण भक्तिचा महिमा ॥ कोण जाणे भक्तोत्तमा ॥ अग
म[illegible]मा अनर्का ॥ ३७ ॥ अलक्ष लक्षे नामाझी भक्ती ॥ ॥ २८ ॥

अ[illegible]तक नाशगस्त्रयुक्ती ॥ अगाधनकळे निश्चिती ॥ सा
धनयुक्ती सिणताती ॥ ३८ ॥ पूर्ण माझे भक्तिचे पार ॥ मज
नेणवे चिसाचार ॥ यालागि भक्ताचा मी आज्ञाधार ॥ नुलं
घी उत्तर सर्वथा ॥ ३९ ॥ अगाध भक्ताचि थोरी ॥ यालागी
मी सेवा करी ॥ त्याचें पद धरितें सेउरी ॥ वंदी शिरीं अंघ्रि
रेणु ॥ ४० ॥ भक्तुल्लणवितां बाटिगोड ॥ भजनमुद्रा अतिअ
वघड ॥ भक्तिचें अंतर अतिगूढ ॥ नकळे उघड श्रुतिशास्त्रां
॥ ४१ ॥ ज्ञान सांगतां[illegible]सुगम ॥ भक्तिरहस्य उत्तमोत्तम ॥
अकृत्रिम उपजे प्रेम ॥ ऐसें हें वर्म त्या बिल्याम लगे ॥ ४२ ॥ के

पण जन्हीं दुरि जाय ॥ तोहरीचेहे वणे जिवीवाहे ॥ तैसे माझ्ये प्रेमपाहे ॥ जो हृदइं वाहे [illegible] वदा ॥ ४१ ॥ [illegible] मेलि अ्रसतां मोहेरि ॥ ध्यातां चि प्रकटे जीव्हारिं [illegible] भा [illegible] कटाक्ष करिः सकाम करि पुरुषातें ॥ ४२ ॥ नसतेस्त्री येचें ध्यान करितां ॥ प्रकटदिसे यथार्थतां ॥ मिस्वतसिद्ध हृदयी अ्रसतां ॥ सहजे मद्दपतां चिंतितां मजः ॥ ४४ ॥ वंध्या गर्भसिंभवल्यां पाठीं ॥ उल्हासे वाढवी गोरटी ॥ तैसी माझ्या प्रेमाची पोटीं ॥ आवडी मोठी जैहोय ॥ ४५ ॥ जैसा वंध्या गर्भ चि डोहळे ॥ तैसे माझ्या प्रेमाचे सोहळे ॥ पोटातुळे निकळवळे ॥ उल्हास वळेचहि ॥ २० ॥

[illegible] ॥ [illegible] राजतेंद्रियः ॥ प्रायः [illegible] भया भक्त्या [illegible] सूयते ॥ १८ ॥ टीका ॥ माझ्याठाइं अ्रनन्य प्रिती ॥ सप्रेम युक्त भजनास्थिती ॥ ऐसियां भक्तां विषय बाधिती ॥ हेव्याख्यान स्थिति के वीघडे ॥ २१ ॥ आवडी करि [illegible] माझी भक्ती ॥ विषयवासना [illegible] निजाती ॥ तेथें उपजे विषयाशक्ती ॥ [illegible] युक्ती मानावी ॥ २२ ॥ आरिसा [illegible] नटितां डजळे ॥ तेवीं [illegible] ळे ॥ तेथें विषयाशक्ती खवळे ॥ हे निरूप [illegible] ॥ २३ ॥ केवळ जो [illegible] शक्त ॥ सं [illegible] जो प्रपंच युक्त ॥ तो हि प्रसंगे जा

॥२७॥ अवे[illegible]भक्त होयविर[illegible]श्रारूका॥२४॥जि[illegible]भक्तीलागली
[illegible]ड॥नाहीमोळव[illegible]य[illegible]नाडे॥ऐसे[illegible]य[illegible]श्रवघड॥
[illegible]निसांकडेंजयासी॥२५॥निरेमुक[illegible]वादेंभक्ति॥गोएध
रावीविषयाशक्ती॥तीविही होय[illegible]रक्ती॥श्राइकनेयुक्ती
सांगेन॥२६॥लवणासिमिळ[illegible]जळ॥विरडनिसांडीत
काळ॥तेवीभक्तीवाढतांप्रबळ॥विषयमंडळविभां
डी॥२७॥यापरिभजनपरिपाटी॥विषयासिपडेतुटी॥
निजसुखाचिलाभेभेटी॥पडेमिठीस्वानंदे॥२८॥भज
[illegible]विषयनिवृत्ती॥याहेतुकेलीनाहीभक्ती॥ल

वढी॥४५॥सदैवजावाईश्रालियांघरा॥जेवीसर्वस्ववेचीसु
दरा॥तेवीमाझाकळवळापुरा॥ज्याच्याजिव्हाराबासंडे॥
४६॥निजश्रधिकाधिकपरितां॥उल्हासुकषिवलाच्याचि
त्ता॥तेवीसर्वस्वमजश्रर्पितां॥तैसीउल्हासताजेहोय॥
॥४७॥सगुणस्वरूपसमर्थभर्ता॥निघोनिगेलियांतत्वता
॥त्यालागींजेवीतळमळीकांता॥तैसीकळवळताजेउठी॥४८
॥त्यानावगामाझीभक्ती॥उद्धवाजाणनिश्चिती॥जेभक्तिसि
तुझेनिमीश्रीपती॥भक्तांहातींश्रातुडलों॥४९॥चढत्या
श्रावडीमाझीप्रिती॥तेचिजाणपांम[illegible]भक्ती॥ऐसी

नव्हती चामहि माझी भक्ती ॥ स्वयें उद्धवा त्रिभागत ॥५०॥ आ
वडी धरूनी पोटेंसी ॥ ...सं गे उद्धवासी ॥ माझी भक्ती ते जाण
ऐसी ॥ अखंड जी पासीं मी दिसें ॥५१॥ संसार तरणोपाइं ॥ हि
चि येक मुख्य पाहीं ॥ मोक्ष लागे इच्या पाइं ॥ इतर साधनें
काइं बापुडीं ॥५२॥ मी तव अजीत लोकां तिहिं ॥ त्या मज भक्त
भ्रता पैं पाहीं ॥ जिंतो नियां ठाइच्या ठाइं ॥ भाव बळें पाहीं ।
स्ववश केलें ॥५३॥ यालागी सर्व विजयाचे माथा ॥ माझी भक्ती
चि गा सर्वथा ॥ ऐकपां तेही कथा ॥ तुज मी तत्वता सांगेन ॥५४
॥श्लोक॥ नसाधयति मां योगो नसांख्यं धर्म एव च ॥ नस्वाध्या ॥२८

य तपस्त्यागो यथा भक्तिर्ममोर्जिता ॥२०॥ टीका ॥ सांख्य जे नित्या
नित्य ॥ कर्म जे नित्य नैमित्य ॥ अष्टांग योग समस्त ॥ नव्हती सम
र्थ मत्प्राप्ती ॥५५॥ स्वाध्याय जे वेदाध्ययन ॥ तप जें वा तां बुपणें शि य
न ॥ त्याग जो संन्यास ग्रहण ॥ माझे भक्ती विण बापुडी ॥५६॥ जैसी
नाकें विण बरव ॥ कां शिरें विण आवेव ॥ भर्तारें विण अहेव ॥ आ
ण्पा तो सर्व विटंबु ॥५७॥ तैसी माझे भक्ती विण ॥ सकळ सा
धनें बापुडी जाण ॥ ...ा ...ावयास मर्थपण ॥ नाहीं आंगव
ण समस्तां ॥५८॥ तैसी ...के माझी भक्ती ॥ च...ती वाढउनी
माझी प्रीती ॥ तत्काळ करी मज प्राप्ती ॥ नव्हे पंगिस्ती अ

एकाचि ॥ ८९ ॥ जेकां अनयजली माझी भक्ती ॥ तेकांचि जा
णी माझी प्राप्ती ॥ हे पुनःपुनः उधवाप्रती ॥ हृषिकेशीपती
सांगतु ॥ ९० ॥ रत्नासवें जैसी दिप्ती ॥ अरुणासवें जेवीं गभ
स्ती ॥ तेवीं भक्तीपासी मी श्रीपती ॥ असें निश्चिती उधवा ॥
९१ ॥ ते भक्ती लागली ज्याचे चित्ती ॥ ते मी सांपडलो त्या
आतौती ॥ आणि कां साधनाचे प्राप्ती ॥ विना भक्ती मी न
तुटे ॥ ९२ ॥ श्लोक ॥ भक्त्याहमेकया ग्राह्यः श्रद्धयात्मा प्रि
यः सतां ॥ भक्तिः पुनाति मन्निष्ठा श्वपाकानपि संभवा
त् ॥ २१ ॥ टीका ॥ इतर साधनयुक्त जी ॥ दुरि सांडुनी दूरती ॥ ॥ २१ ॥

श्रद्धायुक्त माझी भक्ती ॥ धरिल्या होती मी लाभे ॥ ९३ ॥ निर्वि
कल्प निःसंदेह ॥ सर्व भूतीं भगवद्भाव ॥ हा भक्तीचा निज नि
र्वाह ॥ भजन भाव या नांव ॥ ९४ ॥ होउनी सर्वार्थी उदासु ॥
माझ्या भजनाचा उल्हासु ॥ न धरि मोक्षाचा अभिलाषु ॥
ये रुडा विश्वासु सज्जनी ॥ ९५ ॥ तेथे तरे न की नतरे ॥ हा
विकल्पु कोठें उरे ॥ माझेनि भजनें निर्धारें ॥ केले पाठी
मोरे विधिवाद ॥ ९६ ॥ ऐकोंडा विश्वासी ज्याचा भावो ॥ न
धरि भक्तीवेगळा उपावो ॥ आली त्याचे निजीवें जि
वो ॥ तो आत्मा पाहे पैं मासा ॥ ९७ ॥ जो म. इ.णनियाचा ॥

आत्मा ॥ भक्तांचा प्रिय परमात्मा ॥ शास्त्रीं प्रतिपादिती पुरु
षोत्तमा ॥ तो मी साउ भात्याधांवें ॥ ६८ ॥ मज आवडे अनन्य
भक्ती ॥ मी त्याच्या अंकीं तें निश्चिती ॥ त्याचेनि माझी त्रैलो
कीं ख्याती ॥ मज महत्ता त्याचेनि ॥ ६९ ॥ त्याचेनि जखाणें
जेवणें ॥ त्याचेनि मज असैंनेसणें ॥ त्याचेनि जिवें प्राणें ॥ म्या
वर्तनें सर्वत्र ॥ ७० ॥ माझे गांठी काही नाही ॥ भक्तीं सर्व
स्व वेंचुनी पाही ॥ नानाउपचारउपाहों ॥ महत्व तिहीं मज
दीधलें ॥ ७१ ॥ मज अलक्षासी दीधलें डोळे ॥ अश्रोत्रा श्र
वणें दीधले ॥ मज अमुखा तिहीं मुख केलें ॥ त्याचेनि ३०

बोलें मी बोलिका ॥ ७२ ॥ मज त्यांचेनि गमनागमन ॥ त्याचे
नि अवयव अळंकरण ॥ त्याचेनि मज नेमस्थ स्थानें ॥ मज सम
र्थपण त्याचेनि ॥ ७३ ॥ मज नावरूप तिहीं करणें ॥ मज पवित्रत्व त्यां
चेनि गुणें ॥ मज वैकुंठीचें ठाणें ॥ भक्तीं अचळपणें दीधलें ॥ ७४
येथवरि निजभक्तांसी ॥ मी वश जालों भक्तांपासीं ॥ या ला
गी अहर्निशी ॥ मी भक्तांपासीं तिष्ठतु ॥ ७५ ॥ मी अजन्मा त्या
चेनि जन्म धरीं ॥ अकर्ता त्याचेनि कर्म करीं ॥ त्याच्या नांवें बो
लें उद्धरीं ॥ नाममात्रीं महापापी ॥ ७६ ॥ नारदवचनासा
ठी ॥ वाल्मिक परम पापी श्रेष्ठी ॥ म्यां वंद्य केला केलावे

कुठी ॥ नामपरिपाठीपवित्रलें ॥ ७७ ॥ येथवरि भक्तीचीसत्ता
मज तरिचा[illegible]तल ॥ ॥ [illegible]जवरि [illegible] ॥ भ[illegible]वेग
ळा सर्वथा ॥ नयेह[illegible] ॥ [illegible]कां[illegible]प्रकारा
॥ मी थोर दाटलों [illegible] ॥ [illegible] ॥ अर्थी
सर्वथा पालागी ॥ ७९ ॥ यासी हो आर्वया उत्तरार्ह ॥ माझे
गाठी काही नाहीं ॥ त्रुटक फट केंदी धजें कांही ॥ तेह
चि[illegible]ही सांगेन ॥ ८० ॥ भक्त माझेनि सनाथ ॥ माझेनि
जालेति कृतकृत्य ॥ माझेनि आनंदें सदा तृप्त ॥ वोसंडत
निजबोधें ॥ ८१ ॥ माझेनि बळें जगजेठी ॥ धायेवि[illegible] ॥ २१

दिठीश्रृष्टी ॥ माझेनि बळें त्याचे दृष्टी ॥ समुख नुठी कळीका
ळ ॥ ८२ ॥ माझेनि न[illegible]ली लोकीं तिहीं ॥ माझेनि देहीं तेवि
देह[illegible] ॥ माझेनि बळें पाहीं ॥ अळय काळ तिहीं आशिला ॥
॥ ८३ ॥ माझेनि बळें जाण ॥ विभांडिले जन्ममरण ॥ माझे
करूनियां भजन ॥ ब्रह्म सनातन ते जाले ॥ ८४ ॥ तेही
नाहीं म्यां दीधलें ॥ [illegible] ॥ [illegible]भजनबळें
तिहिं नेलें ॥ सर्वस्व तुटा[illegible]की ॥ ८५ ॥ भक्तीं भ
[illegible]नभावबळें ॥ आ[illegible]कीलें ॥ जिं
कोनी आपणपा वश केलें ॥ माझा निजपद नेलें नि

॥३२ नभक्ती ॥ ८६ ॥ ऐवं माझिया निजपदाची सत्ता ॥ जरी आली
निजभक्ता च्या हाता ॥ तरी स्वामि[illegible] ॥ झिमाथां ॥
३ माझा भक्ती पंथा विमु[illegible] ॥ [illegible]ची पवित्रता ॥
॥ आश्चर्य वाटेल तुज[illegible] ॥ हो भजसां गतां ॥ ऐक
तलतां तो महिमा[illegible] ॥ श्लोका ५ ॥ भक्तीः पुनाति मन्निष्ठा
श्वपाकानपि संभवात् ॥ ७ ॥ टीका ॥ सांडुनी दांभिक
लौकिक ॥ माझा भजनी भावार्थ चोख ॥ तो ज्ञाती जरी
जाला स्वपचक ॥ तरी अवश्यक भजपूज्य ॥ ८९ ॥ केवळ
जेत्र पवित्रें रिसे आ । एवान्नरें ॥ म्यां पुजिली गौळियाची ॥३२

पोरें ॥ ताक पिरें रानटें ॥ ९० ॥ जो ज्ञाती नेनि चलानेला ॥ प
रिभक्ती भावें नेंचावला ॥ तो मद्पदा पावला ॥ पूज्य जाला ॥
तिहीं लोकीं ॥ ९१ ॥ द्विप्रा द्विष जुएम्युता ॥ ये श्लोकीची हेचि
कथा ॥ जळो त्या द्विजाची पवित्रता ॥ जो माझ्या भजनपंथा
विमुख ॥ ९२ ॥ त्याहुनि श्वपच गावरिष्ट ॥ जो माझा भजनी भ
जननिष्ट ॥ त्यानें वंदिली पुर[illegible] ॥ कवीवरि[illegible] माझा क
४ वी ॥ ९३ ॥ विदुर दासीपुत्र तल[illegible] हे ये भगवंता ॥ भा
वचना एण परमार्थी ॥ ना[illegible]भिमान[illegible] ॥ ९४ ॥ भज
पावावया सांचाकारें ॥ भाव सरेन्पाति न सरे ॥ या लाग

अवघ्यांचे धुरे म्यां वनचरें उद्धरिलीं ॥ ८१ ॥ पक्ष्यामाजि के
वळ निंद्यु जटायु उद्धरिला म्यां पाहीं तु ॥ अंत्यज उद्धरी व्याध
कर्म व्याधु ॥ भावें कुब्जा उद्धरिली ॥ ८२ ॥ भक्तांहोनि भक्ति न्याती ॥
ज्यासी माझी भावार्थें भक्ती ॥ तो चि जाण पापावित्रमूर्ती ॥ १ ॥
माझी प्राप्ती मद्भजनें ॥ ८३ ॥ सांडुनी या माझी भक्ती ॥ नाना
साधनं कुसती ॥ करितां न कळे माझी प्राप्ती ॥ ते चि श्रीपति
सांगत ॥ ८४ ॥ श्लोक ॥ धर्मः सत्यदयोपेतो विद्या वा तपसा
न्विता ॥ मद्भक्त्यापेतमात्मानं न सम्यक् प्रपुनाति हि ॥ २२ ॥
टीका ॥ माझे भक्ती विण कर्मधर्म ॥ तो जाणपां केवळ भ्रम ॥ २५

॥ चुकलें मत्प्राप्तीचे वर्म ॥ तो धर्म अधर्म परिणमे ॥ ८६ ॥ माझे
भक्ती विण सत्यवाद ॥ तो जाणपां जैसा गर्भांधु ॥ प्रतिपदीं घडे
प्रमादु ॥ अंधपतन बहुधा देखेना ॥ ८७ ॥ भक्ती विण दयेची
थोरी ॥ जेवी पुरुषें विण सुंदरी ॥ ते विधवा सर्व धर्म बाहे
री ॥ तैसी परि दयेची ॥ १ ॥ माझे भक्ती विण जे विद्या ॥ ते के
वळ जाणपां अविद्या ॥ जेवी वायस नेणती चांदा ॥ तेवी
माझ्या बोधा नोळखती ॥ २ ॥ चंदन भार वाहे खर खर ॥
परि तो नेणे सुवासाचे सार ॥ माझे भक्ती विण विद्या शा
स्त्र ॥ केवळ भार वाहक ॥ ३ ॥ माझे भक्ती विण जे तप ॥

३५ शरीरशोषणादि श्रमु पै ॥ ते पूर्वादृष्टे भोगी पाप ॥ न क्लेस
दूपत पक्रिया ॥ ४ ॥ माझे भक्ती विण जे साधन ॥ ते कोश किटा
च्या ऐसे जाण ॥ आपण्या आपण बंधन ॥ भक्ती हीन क्री
याते ॥ ५ ॥ एवं माझे भक्ती विण ॥ जे केले ते अप्रमाण ॥ ते
भक्तीचे शुद्ध लक्षण ॥ स्वयें श्रीकृष्ण सांगत ॥ ६ ॥ श्लोक ॥
कथं विना रोमहर्षं द्रवता चेतसा विना ॥ विनानंदाश्रुक
लया शुद्ध्येद्भक्त्या विनाशयः ॥ २३ ॥ टीका ॥ आवडी ह
रिकथा ऐकता ॥ नाना चरित्रे श्रवण करितां ॥ माझी ॥ ३४
आत्म चर्चा हृदंई धरितां ॥ पालट चित्ता तें ऐहोय ॥ ७

॥ ते ऐ चिन्ह पै जे माझी भक्ती ॥ माझ्या भजनाची अतिप्रीती ती ॥
आवडी माझी नावे गातां ॥ रंगी नाचती सद्भावे ॥ ८ ॥ पोटा
तु ल्याउल्हासता ॥ रंगी गातां पै नाचतां ॥ अंतरि द्राव
जाला चित्ता ॥ ते अवस्था बाह्य दिसे ॥ ९ ॥ अंतरि सुखाची
जाली जोडी ॥ बाह्य रोमांची उभिली गुढी ॥ त्या स्वानुभव
सुखाची गोडी ॥ नयनी रोकडी प्रवाहे ॥ १० ॥ माझिया
भक्तीच्या आवडी ॥ अहं सोहं दोन्ही कडी ॥ तुटली अ
भिमानाची बेडी ॥ विषय गोडी निमाली ॥ ११ ॥ ते काळीचे
हे चिन्ह ॥ पुलकांकित देह जाण ॥ नयनी आनंद जीव

न ॥ हृदई परिपूर्णस्वानंदु ॥ १२ ॥ पुंजाळले दोन्ही नयन ॥ सदा सर्वदा सुप्रसन्न ॥ स्फुरेना देहाचे भान ॥ भगवंती मन रंगलें ॥ १३ ॥ ऐसी
नुपजता माझी भक्ती ॥ कैंची होईल विषय विरक्ती ॥ विरक्तीवीण माझी प्राप्ती ॥ न ठके निश्चितीं उद्धवा ॥ १४ ॥ माझी शुद्ध भक्ती तत्वता ॥ साचार आली ज्याच्या हाता ॥ ऐकत्याच्या चिन्हांची कथा ॥ आणि पवित्रता तयाची ॥ १५ ॥ माझे भक्तीसी जो लागला ॥ तो तू
ल ऐसी पवित्र जाला ॥ तेणें त्रैलोक्य पुनीत केला ॥ हे गर्जो
नी बोलिला श्रीकृष्ण ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ वाग्गद्गदा द्रवते यस्य चित्तं
॥ रुदत्यभीक्ष्णं हसति क्वचिच्च ॥ विलज्ज उद्गायति नृत्यते च ॥ ३५

मद्भक्तियुक्तो भुवनं पुनाति ॥ २४ ॥ टीका ॥ आंगी रोमांच रवरवीतें ॥ स्वेदबिंदु ढळमळित ॥ चित्त चैतन्य द्रवत ॥ तेणें सद्गदीत पै वाचा ॥ १७ ॥ हर्षे वोसंडतां पोटीं ॥ अर्धोन्मीळित होय दृष्टी ॥ जिवाशिवा पडिली मिठी ॥ ध्यान त्रिपुटी मावळली ॥ १८ ॥ नयनी अश्रूंचा पूर लोटी ॥ उभडत संटे जी पोटीं ॥ होतं जीवभावाची तुटी ॥ पडे म्हणती मूर्छित ॥ १९ ॥
आक्रांदे थोरें आक्रोशे ॥ वारंवार रडतां दिसे ॥ रडन्या माजि गदगदोनी हांसे ॥ लागलें पिसें ब्रह्मलयहो ॥ २० ॥ रडने
हासने नसंडी ॥ त्याही माजि नवलाआवडी ॥ अर्थावबो

धेगानेंमांडी ॥ निजात्मगोडीचेनियोगें ॥ २१ ॥ विसरोनिमाझेंतूं
झें ॥ सांडुनियांलोकलाजे ॥ हरिखेंप्रेमाचीभोजें ॥ तेणेंनाचि
जेनिशंक ॥ २२ ॥ गा[illegible]भावमें ॥ [illegible]रडेकास्याकारणें ॥
ऐकतेहीलक्षणें ॥ तु[illegible]सांगेन ॥ २३ ॥ माउलीवेगळें
बाळकपडे ॥ जननीपाहतांकोठेनातुडे ॥ भेटतांवोरडा
ननीरडे ॥ मिठीपडेसप्रेम ॥ २४ ॥ जीवपरमात्मादोन्ही ॥
चुकामुकीजालीभ्रमपाटनीं ॥ त्यासीयेकाकीहोतांमि
ळनी ॥ रडेदीर्घस्वरीस्फुंदत ॥ २५ ॥ बहुकाळेंजालीभेटी ॥
ऐकाभावेंपडिलीमिठी ॥ तेणेंभडुनसंडेपोटी ॥ रुदन ३६

उठीसप्रेम ॥ २६ ॥ देवलाघवीनानापरि ॥ मायाविनातुडेनिर्धा
री ॥ तोसांपडलाघरिच्याघरी ॥ तेणेंविस्मयकरिटवका
रें ॥ २७ ॥ देवस्व[illegible]जवळीचित्रसे ॥ त्यालागीजनकैसेपिसे ॥
पाहोजातीदेशोदेशीं ॥ तेदेखो[illegible]हासेगदगदा ॥ २८ ॥ देवस
र्वसीअजीत ॥ तोम्याजिंतिलाभगवंत ॥ धरुनीराखिलाहृ
दयांत ॥ याचालागीना[illegible] ॥ २९ ॥ जेवढीतुजिया
चीमातु ॥ अंगेंजिंति[illegible]तु ॥ [illegible]रावतु ॥ याला
गीगातनाचतउल्हासें ॥ ३० ॥ पाहतांदुजरेजदीसेमज ॥ याला
गींधरुंविसरलालाज ॥ जगीजालोंतोनिर्लज्ज ॥ निर्लज्ज

३० तवीवोजहत्याची ॥ ३१ ॥ यापरिभक्तीयुक्त होउनियांमाझेभक्त ॥ नि
जानंदेगातनाचत ॥ तेणेकेलेपुनीतलोकत्रय ॥ ३२ ॥ ज्याचेदेखतां
चरणे ॥ जडजिवाउद्धारणे ॥ ज्याचेलागतांचरणरेणु ॥ पशुपाषा
णउद्धरती ॥ ३३ ॥ कीर्तनाचेनिमाळाघोषे ॥ नाशलीजगाची
सर्वदुःखे ॥ अवघेविश्वविरुखिले ॥ भरिलेमाझासुखेतचंब
ळत ॥ ३४ ॥ दर्शणेंस्पर्शणेंवचने ॥ येकतारिलेकीर्तने ॥ यापरिज
गतेणे ॥ उद्धरणेंउद्धवा ॥ ३५ ॥ अविद्यायुक्तजीवमळीन ॥ त्यासी
शुद्धहोआवियाजाण ॥ माझीभक्तीचिप्रमाण ॥ हेविश्रीकस
स्वयेसांगे ॥ ३६ ॥ श्लोक ॥ यथाग्निनाहेममलंजहातिध्मातंपुनः ३०

...यंविधूयमद्भक्तीयोगेनभज
...[illegible]... मळनीसुवर्ण ॥ हीनकसेजालेमळी
न ॥ उदकेंधूतांहीजाण ॥ निर्मळपणनयेत्या ॥ ३७ ॥ त्याचिसुवर्णा
चेतगट ॥ अग्नीमुखीदेतांपुट ॥ मळत्यागेल्याचोखट ॥ दिसेप्रग
टपूर्वरूप ॥ ३८ ॥ तेवीअविद्याकामकर्मीमळीन ॥ त्याचेचित्तशु
द्धीलागीजाण ॥ माझीभक्तीचिपरमप्रमाण ॥ मळक्षाळनाजी
वाचे ॥ ३९ ॥ जवंजवंभक्तीचेपुटचढे ॥ तवतवअविद्याबंधुवि
घडे ॥ मायेचेमूळउखडे ॥ जिउचढेनिजरूपा ॥ ४० ॥ तुटोनि
यांअविद्याबंधु ॥ चिन्मात्रेकअतिविशुद्ध ॥ जिवपावेआगमु

१८ धबोधु । परमानंदु निजबोधे ॥ ४१ ॥ जिवासी अविद्येची प्राप्ती । तें
ज्ञानास्तव होय निवृत्ती । तथवं पालागली भक्ती । ऐसी अशं
का चित्ती जरि धरिसी ॥ ४२ ॥ तरि माझे भक्त । विण ज्ञान सर्वथा
नुपजे जाण । तेचि अर्थ दिनि[illegible]णा । स्वये श्रीकृष्ण सांग
ता ॥ ४३ ॥ श्लोक ॥ यथा यथात्मा परिमृज्यते सौ मत्पुण्यगा
थाश्रवणाभिधानैः । तथा तथा पश्यति वस्तु सूक्ष्मं च
क्षुर्यथैवांजनसंप्रयुक्तं ॥ २६ ॥ टीका ॥ माझी प्राप्ति पाव
[illegible]ता । नाना चरित्रे पवित्र कथा । तेथ श्रवणे
[illegible]कीर्तने ॥ ४४ ॥ जव जव करिता

माझी भक्ती । तव तव आवघा निवृती । तेणे माझ्या स्वरूपाची
प्राप्ती । जे श्रुति वदती अलक्ष ॥ ४५ ॥ जे का अति सुक्ष्म निर्गुण ।
अलक्ष लक्षेना गहन । तेणे स्वरूपे होय संपन्न । जिवासी स
माधान मंजन ॥ ४६ ॥ नयनी सुदल्या अंजन । देखे दृष्टी ग
भीचे निधान । तैवी मज्जनें नाहाली ज्ञान । चैतन्यघन जि
तु होय ॥ ४७ ॥ उद्धवा एक पा निश्चिती । बहुत न लगे विस
ती । जैसा भाव ज्याच्या चित्ती । तैसी प्राप्ती तो पावे ॥ ४८
॥ श्लोक ॥ विषयान्ध्यायतश्चित्तं विषयेषु विषज्जते ॥
मामनुस्मरतश्चित्तं मय्येव प्रविलीयते ॥ २७ ॥ टीका ॥

जोकरिविषयांचे ध्यान ॥ तोहोयविषइं निमग्न ॥ जोसदाकरिमा
झेचिंतन ॥ तोचैतन्य ग्रनमीहोये ॥ म्हणी स्त्रीगेलिश्रसतांमा
झेरी ॥ ध्यातांचित्रकुटे जिव्हारी ॥ त्यावभाइके टाक्षेकरि ॥ स
कामकरि पुरुषाते ॥ ५० ॥ नसतेस्त्रियेचें ध्यान करितां ॥
प्रकटदिसे यथार्थतां ॥ मीस्वतासिद्धहृदइं असतां ॥ सहजे
मद्रूपताचिंतितामज ॥ ५१ ॥ आवडीमाझि जे चिंतन ॥ चित्तचिं
ताचिंतितेपण ॥ विरोनीहोय चैतन्यघन ॥ मद्रूपपणेयाना
व ॥ ५२ ॥ माझेप्राप्ती लागी जाण ॥ हेचिगा मुख्य लक्षण ॥
माझेध्यानमाझेभजन ॥ मद्रूपपण तेणेंहोय ॥ ५३ ॥ मज ॥ ३०

वेगळेंजेंजेंध्यान ॥ तोंराजवासी दृढबंधन ॥ यालागी सांडुनी
विषयध्यान ॥ माझेचिंतनकरावें ॥ ५४ ॥ श्लोक ॥ तस्माद्स
दभिध्यानंयथा स्वप्नमनोरथं ॥ हित्वामयिसमाधत्स्वमनो
मद्भावभावितं ॥ २८ ॥ टीका ॥ साचा च्यापरितरि दिसत ॥
परिणामीनाशिवंत ॥ त्यासीचि बोलिजे असंत ॥ तेमिथ्या
भूतआभासु ॥ ५५ ॥ तेवीजस्तुमूत्र कामीनिषेधें ॥ आविचा
रितरमणियें ॥ त्यालागी प्राणीपोळे ॥ नाना उपायेंसीवा
एतातीं ॥ ५६ ॥ कष्टीकष्टनीयासाधन ॥ साधिलेस्वर्ग
भोगस्थान ॥ तेहीनेश्वरगाजाण ॥ जेवीकास्वप्नम

नोरथ ॥ ५७ ॥ यालागीं विषयांचें ध्यान ॥ सांडुनी करावें माझें भ
जन ॥ माझिया भावनां मन ॥ सावधान राखावें ॥ ५८ ॥ सावधान
करितां भजन ॥ येकाग्र धरितां मन ॥ माझें ध्यान ॥ तेथें अत्यंत जे
बाधकपण ॥ ते लागलक्षण हरि बोले ॥ ५९ ॥ श्लोक ॥ स्त्री
णां स्त्रीसंगिनां संगात्यक्त्वा दुरत आत्मवान् ॥ क्षेमे विवि
क्त आसीन श्चिंतयेन्मामतंद्रितः ॥ २५ ॥ टीका ॥ जो मज
लागी आर्तभूत ॥ तेणें सांडावी स्त्रिसंगाची मात ॥ मी चिं
तावा भगवंत ॥ तेणें येकांत शेवावा ॥ ६० ॥ स्त्रियांचाली
परीस वोखटी ॥ संगती स्त्रैणांची अति खोटी ॥ त्या ॥ ४०

सी नकावी भेटीगोष्टी ॥ न पाहावा दिठीं दरशनी ॥ ६१ ॥ साध
कें कायावाचाचित्तीं ॥ सांडुनियां दोहींची संगती ॥ परते
नी स्फुरेना स्फूर्ती ॥ ऐसी दृढ स्थिती धरावी ॥ ६२ ॥ केव
ळ येकांतु जे विजन ॥ प्रशस्त आणि पवित्र स्थान ॥ तेथे
घालुनियां आसन ॥ माझें चिंतन करावें ॥ ६३ ॥ करूनी
आळसाची बोळवण ॥ धरूनी निजवृत्ती साधन ॥ त्या
वरि करावे माझें ध्यान ॥ येकाग्र मन राखोनी ॥ ६४ ॥ माझें वि
ध्वंसुनी ध्यान ॥ माझी प्राप्ती आड विघ्न ॥ साधकासी अति
बंधन ॥ स्त्री आणि स्त्रैणसंगती ॥ ६५ ॥ श्लोक ॥ न तथास्य

॥ मू० ॥ भवेत्केशो बंधस्त्वान्यप्रसंगतः ॥ योषित्संगाद्यथा तत्संगो यथा
तत्संगिसंगतः ३० टीका ॥ अविद्येच्या अनंतकोटी ॥ जाण
पा स्त्रिसंगाचे पोटी ॥ अधर्माचा भडका उठी ॥ योषिता
दृष्टी देखतां ६६ जे मायामोहाचे मेळवण ॥ जे खवळ
त्या कामाचे इंधन ॥ जे जिवाचे परम मोहन ॥ अधःप
तन ते योषिता ६७ ॥ जे मदनाचे तिखट बाण ॥ जे मायेचे
चक्र जाण ॥ अंधतमाचे पूर्ण भरिते जाण योषिता ॥ ६८
॥ हो कां जितेंद्रियसंगती ॥ आथिला होय ज्ञानसंपत्ती ॥ जे ॥ ४१ ॥
वाढवी नाना आशक्ती ॥ जीचेनि विस्मृती निजस्वार्थी ॥ ६९

जीचेनि संसार बहुवस ॥ जीचेनि असोस गर्भवास ॥ जीचेनि
विषयविलास ॥ जे वज्रपाश जिवाचा ॥ ७० ॥ जे अखंड सोसी
दुःखशोक ॥ जे सदा सोसी नरकवोक ॥ ते माता अनाथ
कन्नी देख ॥ स्त्री अवश्यक आप्त होय ॥ ७१ ॥ जे मातु स्ने
हाते तोडवी ॥ जे बंधुस्नेहाते विघडवी ॥ जे सदा गोवी हु
वभावी ॥ अधर्म आडवि जे पाहि ॥ ७२ ॥ जीचे कटाक्ष अ
ति तिख ॥ जिव्हारी कातले देख ॥ जे जिवाचि व्यामोह
क ॥ जीवे चढले विख नुतरेना ॥ ७३ ॥ येव्हडी बाधा
जाण स्त्रिसंगती ॥ जो वांछु पाहे माझी प्राप्ती ॥ तेणे सा

डावी स्त्रियेची आशक्ती । हृदयी प्रीती न राखावी ॥ ७४ ॥ स्त्री
आठवीतां चित्ती । उछेदीइ निध्यान अवस्था । येकुडी
स्त्रिसंग बाधक ता । त्याहोनी अधीक ता स्त्रैएसंगे ॥ ७५
स्त्रिसंगाच्या मोह मदा । सुटिका आहे यदा कदा । परि स्त्रैए
संगाची बाधा । ते आपदा अनिवार ॥ ७६ ॥ बुडालास्त्रीये
चे संगती । तरला सिखिध्वजु भुपती । नातरि मदालसेचे
संगती । तरला भुपती कुवळयाश्वु ॥ ७७ ॥ लोकांळि लेन
करुनी भक्ती । प्रसन्न केली सरस्वती । त्या उधरीला
निजपती । हे बोलिले ग्रंथी वासिष्टी ॥ ७८ ॥ यापरि स्त्रि ॥ ७२

संगती । उधरले एक जति । परि स्त्रैएणचे संगती । उधराग तिअ
सेना ॥ ७९ ॥ जो कां स्त्रियेसी आंकिला । जो जिवे स्त्रियेसी वि
कला । जो स्त्रियेचा पोसिएण जाला । ती च्या बोला मा जिवतें
॥ ८० जैसी कुळदेवता खेचरि । तैसा स्त्रियेसी पूज्य करी । भग
नीचे चिश्वेवरि । नाना उपचारि नाचतु ॥ ८१ ॥ पाळिल्या स्वा
नाचे परिपाटी । लाविल्या लागे सुहृदा पाठी । त्या हुड केली
याशिवटी । का मथाले रापु ठे । घालुनी पडे ॥ ८२ ॥ घडगोड
उत्तम पदार्था । अपण भोगी ना सर्वथा । ते देउनी स्त्रि
येच्या हाता । आपुली सत्तान वर्णवी ॥ ८३ ॥ इसी जैविरु

८२ धवांटल। तेंहे ब्रह्मांडपालथेल। ह्याचा तलांघितां बोल। क्षिराब्धी
सुकेल सुखाचा। ८४। नाही देवकुळे देवपूजन। मायबापा तेवच
ण। शेखी गुरू तें हीठकण। परि सर्व खिदें नस्त्रियेसी। ८५। एवं म
कडजैसे गारुडयाचें। तैसा स्त्रीयेचे निळंदनाचे। एसि
या स्त्रैणचे संगतीचें। तेथे सुख केचें साधकां। ८६। ज्या
च्या एकांता स्त्री येच्या गोष्टी। सज्ञानासी ही कामउठी।
जो ध्यावी योशितापाठी। उठाउठी सकाम ते। ८७। ऐसि
या स्त्रैणचे संगती। केची साधकां सुखप्राप्ती। तो घा
ली ल अधोगती। अंथतमा प्रतिनेहूल। ८८। याल्ला। ४३

गीस्त्रैणाची कथा। कानी नाएकावी वार्ता। त्याचा वारा कीं
लागतां। तेथुनी ही सर्वथा पळावे। ८९। त्याची न घ्यावी भे
टी। न करावी गोष्टी। न पाहावा दिष्टी। न लागावे पाठी।
स्त्रैणचिये। ९०। स्त्रैणपुढें वाट जाये। त्याच्या मार्गी
मागुत रखाराहे। तेही आपण चुकवावी भोये। यथवरि
पाहे त्यागावा। ९१। स्त्री आणि स्त्रैणाची संगति। जैसी
होय दुःखप्राप्ती। तैसें दुःख त्रिजगती। माजि निश्चिती
असेना। ९२। अत्यंत स्त्रिकामी वश्यता। नीनावं

॥४७॥ मुख्य स्त्रैणता ॥ केवळ स्त्रियेसी आधीनता ॥ तो बाध परमार्थी
अतिनिंद्य ते ॥ ९३ ॥ आपुले हृदइं सीकामासक्ती ॥ तो चि स्त्रि
संगाची दृढ प्राप्ती ॥ तेथे उपजलिया विरक्ती ॥ मग स्त्रियेची
प्राप्ती कोण पुसे ॥ ९४ ॥ ऐसे हृदइंचे कणवें ॥ उद्धवासी सां
गीतले देवे ॥ हे ऐकोनियां उद्धवे ॥ विचारिजिबें आदरिला ॥
९५ ॥ अनिवार उपजे विरक्ती ॥ तेण बाधी ना विषयासक्ती
॥ ऐसी जे ध्यानास्थिती ॥ ते चि देवा प्रतिपुसत ॥ ९६ ॥ जे लाग
लिया ध्यान ॥ न दिसे स्त्रि पुरुष भान ॥ जिवी उपजे चित्त समा
धान ॥ तैसे विधान पुसतु ॥ ९७ ॥ उद्धव उवाच ॥ श्लोक ॥ ॥४४॥

यथा त्वामरविंदाक्ष यादृशं वा यदात्मकं ॥ ध्यायेन्मुमुक्षुरेतन्मे
ध्यानं त्वं वक्तुमर्हसि ॥ ३१ ॥ टीका ॥ उद्धव म्हणे कमळनय
ना ॥ मुमुक्षु करिती तुझिया ध्याना ॥ त्या ध्यानाची ध्या
नलक्षण ॥ जगजीवना मज सांग ॥ ९८ ॥ ते सगुण की नि
र्गुण ॥ कोण रूप के सावर्ण ॥ ते अवघे ही संपूर्ण ॥ कृपाकरू
न मज सांग ॥ ९९ ॥ तेथ रिघतां नुबगे मन ॥ ज्याचे अत्यं
त गोडपण ॥ जे तुजही आवडे जाण ॥ ते मज ध्यान सांगावें
॥ ४०० ॥ ऐकोनि उद्धवाचा प्रश्न ॥ सांगावया उत्तम ध्यान ॥ पू
र्व पिठिका आसन ॥ प्राणायाम लक्षण सांगत ॥ १ ॥ श्लोक ॥

श्रीभगवानुवाच॥ सम आसन आसीनः समकायो यथासुखं
॥हस्तावुत्संग आधाय स्वनासाग्रकृतेक्षणः॥ १२॥ टीका॥
एक आसनाचें लक्षण॥ पाषाणि आधी संभवे जाण॥ केवळ
धरणीचें आसन॥ ते अतिकठिण दुःखरूप॥ २॥ दारुकासन
निर्दयमन॥ कोरडया काष्टा ऐसें होय जाण॥ तृणासनी
विकल्प गहन॥ जैसें कातृण विचित्रांकुर॥ ३॥ वृक्षपत्र
वावरि आसन॥ तेणें चित्त सदा दोलायमान॥ जारण मा
रण स्तंभन॥ तथे काळें आसन साधकां॥ ४॥ ज्ञानोप
लब्धि मृगाजिनी॥ मोक्षसिद्धी व्याघ्राजिनी॥ मोक्षा ॥४५॥

दि सर्व सिद्धीची श्रेणी॥ श्वेतकंबलासनी साधकां॥
५॥ भुमिका शुद्ध आणि समान॥ पाहोनी निरुपद्रव स्था
न॥ तेथें रचावें आसन॥ सुलक्षण अनुक्रमें॥ ६॥ कुशाव
स्त्र कंबलाजीन॥ इहिं युक्त घालावें आसन॥ उंचनी
च नका वे जाण॥ सम समान सम भागें॥ ७॥ उंच जाल्या
आसन डोले॥ नीची भुमी दोष आदळे॥ यालागी समसें
प्रांजळे॥ रचावें कोवळें मृदु आसन॥ ८॥ तेथें शुद्ध मुद्रा वज्रा
सन॥ कां अंबुजासन दिजाण॥ अथवा घालावें सहजासन॥
जे आसनी मन सुखावे॥ ९॥ तेणें मेरुदंड अवक्र शुद्ध॥ सम

॥४६॥ कायारोखोनी प्रसिद्ध ॥ मूळादी तिन्ही बंद ॥ अंतिसुबद्ध पैद्या
वे ॥ १० ॥ ऐसें आसन लागतां ॥ आसन जाति स्वभावता ॥ करांबुजा
ची विकासता ॥ उत्संगता शोभती ॥ ११ ॥ नाकाचे अग्र सांडुनी
दुरि ॥ दृष्टी ठेवावी नासिकाग्री ॥ निगाडे बैसे आज्ञाचक्री ॥ यो
गगंभिरियोग्यता ॥ १२ ॥ तिअभ्यासी निजनिश्चळे ॥ योगाभ्यासे
योगबळे ॥ अर्धोन्मिलित होती डोळे ॥ धारणा मेळे ते काळी ॥
भेदापासुनी उठाउठी ॥ उपरमितां अभेदी दृष्टी ॥ तीचिना
साग्री दिसे मिठी ॥ इतर दृष्टी लक्षितां ॥ १४ ॥ आसनजया
चीबंधप्राप्ती ॥ दृष्टीचीउपपरमस्थिती ॥ हे अकस्मात को ॥४६॥

कोणे रिती ॥ साधकां होती आतुडती ॥ १५ ॥ ऐसी आशंका धरि
सी चित्ती ॥ त्याही अभ्यासाची स्थिती ॥ उद्धवा मी तुज प्रति ॥ य
था निगुति सांगेन ॥ १६ ॥ श्लोक ॥ प्राणस्य शोधयेन्मार्गं पूरकुं
भकरेचकैः ॥ विपर्य्ययेणापि शनैरभ्यसेन्निर्जितेंद्रियः ॥ ३३
॥ टीका ॥ त्या अभ्यासाचे लक्षण ॥ प्रथम प्राणमार्गशोधन ॥
पूरक कुंभक रेचक जाण ॥ प्राणापानशोधक ॥ १७ ॥ जिव्हाउ
पस्थ उपमर्दवे ॥ ऐसा इंद्रियनेमु जे संभवे ॥ त्यासि चि होय प्रा
णजया फावे ॥ येरां न कळे श्रमतां ही ॥ १८ ॥ प्राणशोधनें ते तु
आइक ॥ पूरक कुंभक रेचक ॥ सव्ये चि रेचक पूरक कुंभक ॥

॥४७॥ होउ भयनादेखव अभ्यासु ॥१९॥ इडेनि करावा प्राणपूर्ण ॥ तो
कुंभुनि राखावा जाण ॥ मग तेणें विकरावें रेचन ॥ हे यक लक्ष
ण अभ्यासी ॥२०॥ कां पिंगळेनि करावा पूर्ण ॥ तिणें चिकरावा रे
चन ॥ हा हा अपर लक्षण ॥ विचक्षण बोलती ॥२१॥ सर्वसमन्वया
गलक्षण ॥ इडेनि प्राण करावा पूर्ण ॥ तो कुंभकें राखावा स्तंभु
न ॥ करावें रेचन पिंगळया ॥२२॥ हो कां पिंगळेनि पूरावा प्राण ॥
तो ही कुंभकें राखावा कुंभून ॥ मग इडेनि सांडावा रेचुन ॥ हे
विपरीत लक्षण अभ्यासी ॥२३॥ येथे न करावी कडाफोडी ॥
न मंडावी तडातोडी ॥ सांडुनियां लवडसवडी ॥ अभ्यासपर ॥४७

वडी शनैः शनैः ॥२४॥ येथे मांडिलियां तांतडी ॥ ते प्राण पडे लआना
डी ॥ मग हे घडीना तेथडी ॥ ऐसी परवडी साधकां ॥२५॥ जेवी मुंगी
वलघे पर्वता ॥ ते चढे परि पडेना सर्वथा ॥ तेथे जात्य स्वयेचा लोजा
णता ॥ न चढे सर्वथा अतिकष्टी ॥२६॥ तैसे ये योगाभ्यासी जाण
॥ न चळे जाणीव शाहणपण ॥ जाणिवा येथे होय पतन ॥ सर्व
था गमन घडेना ॥२७॥ ते मुंगीचा परि योगपंथा ॥ जो शनैः शनैः
अभ्यासता ॥ प्राणवाचा चढे माथा ॥ जाण तत्वतां उद्धवा ॥२८॥
२८ अभ्यासु आल्या हाता ॥ जैसी साधकांची मनोगता ॥ तैसा
पवनु चाले तत्वता ॥ जेवी रणा आंतौ तामा हा शूर ॥२९॥ अ

॥४८॥ भ्यासांचागडाडी ॥ प्राणखवळलाकडाडी ॥ तोप्राणपाना
चेभेदमोडी ॥ ~~पदरफोडी ॥ प्राणखवळलाकडाडी ॥ तोप्राण
पानाचेभेदमोडी~~ ॥ पदरफोडीचक्राचे ॥ २० ॥ येथेद्विविध
माझेभजन ॥ येकतेयोगयुक्तनिर्गुण ॥ येकत्रणवाभ्यासेंभ
क्तसगुण ॥ तेरूलक्षणअवधारि ॥ २१ ॥ एकप्राणयामाचे
भेद ॥ सगर्भअगर्भद्विविध ॥ सगर्भअगर्भमोक्षेशुद्ध ॥ सगुण
समंधध्यानादि ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ हृद्यविछिन्नमोंकारं घंटाना
दंबिसोर्णवत् ॥ प्राणेनोदीर्घतंत्राथ ॥ पुनःसंवेशयेत्स्वरं ॥
२४ ॥ टीका ॥ वाचेसीनव्हतागोचरू ॥ दीर्घत्रणवाचाउच्चा ॥४८॥

रू ॥ हृदई अनवछिन्नॐकारू ॥ अखंडाकारूउल्हासे ॥ २३ ॥ घं
टानादुसदृशस्थितु ॥ जैसाकमळमृनालसुक्ष्मतंतु ॥ तैसामूळा
धारदारभ्यब्रह्मरंध्रांतु ॥ प्राणयामयुक्तप्रणउभासे ॥ २४ ॥ ते
थेदीर्घस्वरेउच्चार ॥ तेणेप्रणउभासेअतिसपूर ॥ तोप्राणया
मकरावास्थीर ॥ अखंडोकारस्वरयुक्त ॥ २५ ॥ श्लोक ॥ एवंप्र
णवसंयुक्तंप्राणमेवसमभ्यसेत् ॥ दशएकवात्रिषवर्णंमा
सादर्वाक्जितानिलः ॥ २५ ॥ टीका ॥ स्वरवर्णमात्रातीतपर ॥
प्रणउजोकांअगोचर ॥ तोअभ्यासबळेनर ॥ हतीगोचरस्व
येकरिती ॥ २६ ॥ नवलउच्चाराचाचमत्कार ॥ उर्ध्वमुखअ

॥ ४९ ॥ खंडाकार ॥ अभ्यासें प्रणउक करितां स्थिर ॥ झणत्कारस्व
रयुक्त ॥ ३७ ॥ ऐसा प्राणायामयुक्त प्रणवाचा अभ्यास ॥
त्रिकाळीं करितां सांडुनी आळस ॥ काळीं आवर्तनें दश दश ॥
सावकाश करितां पैं ॥ ३८ ॥ तरियेक मास न लगतां ॥ हा प्राणज
यो आंतु देखतां ॥ तेवीं कां सती पतिव्रता ॥ नुल्लंघी सर्वथा पतिवच
न ॥ ३९ ॥ ये अभ्यासि अतित्वर ॥ जालिया गा निंतर ॥ योगा
भ्यासाचे सार ॥ सहजेचि नर पावती ॥ ४० ॥ ऐसा प्राणज
या आलिया होता ॥ दो प्रकारि भजनावस्था ॥ येका संगुण आ
गमोक्ता ॥ दुजी योगभ्यास तो निर्गुणें ॥ ४१ ॥ परि दो हाचे ॥ ४९

समाधान निर्गुणीं च पावे जाण ॥ त्या दोहींचे उपलक्षण ॥ संक्षे
पें श्रीकृष्ण सांगतु ॥ ४२ ॥ अगा ॐ हे स्मरो सरे ॥ स्मरतां स्वरें सि
प्राण प्रणविं भरे ॥ मग प्रणउ चित्ताहा स्फुरे ॥ अखंडाकारें उल्ल
सतु ॥ ४३ ॥ जेथुनि अक्षरें उपजती ॥ शब्दवेदो नि जेथें सामावती
॥ मग जें उरे जाणती स्फूर्ती ॥ प्रणउ निश्चिती त्या नांवें ॥ ४४ ॥ त्या
प्रणवाचे निआधारें ॥ जिणें नियासा हो चक्रे ॥ प्रणउ
सुनिधुरें ॥ निजनिर्धारिचा लिखे ॥ ४५ ॥ तेथें उल्हाट शक्ती
चा लोट ॥ वैराग्याचा नेटपाट ॥ जिणें निका कि मुखाचि

वाट ॥ सवेगें त्रिकुट घेतलें ॥ ४६ ॥ तेव्हां अनुहाताच्या
घाइं ॥ निषाण लागलें पाही ॥ तवपुढील जे योगभुइं
॥ ते आपैतीहे सरली ॥ ४७ ॥ तेथे हरी खत्रू तित्रझ्न
ट ॥ आनंठ पीठ आणि गोल्हाट ॥ तेहि जिणोनि यांवा
ट ॥ घडघडाट चालिला ॥ ४८ ॥ मागील ठेली आठव
ण ॥ जाली विकल्पाची बोळवण ॥ सत्रावी बोळली
जाण ॥ स्वानंदजीवणजीवाचे ॥ ४९ ॥ ते सहस्त्र ॥५०

दळाचे पाट ॥ करूनि तरलें घडघडाट ॥ त्या स्वानंदजी
वनानिकट ॥ निटवाट पै आले ॥ ५० ॥ ते शोषितासंतोषेपा
णी ॥ निवाली संतप्त अवनी ॥ इंद्रियांचि पुरली धनी ॥
गुण चित्तिवेणी बुडाली ॥ ५१ ॥ तव भ्रमरगुंफे आंत ॥ जिव
शिवाचा येकांत ॥ तेणें जिवपण बाप्रांत ॥ हत्ती सिघातले
सरला ॥ ५२ ॥ तेथ शिवशक्ती संयोग ॥ निजऐक्य जाला
चांग ॥ परमानंदें कोंदलें आंग ॥ सुखाचा सुखभोग सुख
रूप जाला ॥ ५३ ॥ तेव्हां हेतु मातु दृष्टांतु ॥ खुंटली वेदवा

भा०५०
॥५१॥

श्री०१८

दाचीमातु ॥ जाल्यामी तूपणम्वाप्रांतु ॥ येकल्यायेकांतु
येकपणे ॥ ५४ ॥ तेयेकलेपणाचेंयेक ॥ ल्लणम्याल्लुणेत
नाहीदुरव ॥ ऐसेयोगतलेनेटके ॥ माझेनिजसुरवपावले
॥५५॥ हेयोगमार्गीचीवाट ॥ अतिअवघडपरमकष्ट ॥ थो
रविविघ्नाचाकडकडाट ॥ प्राप्तिअवचटयेरवाद्या ॥ ५६ ॥
तैसानव्हेमासाभक्तिपंथु ॥ तेथेनाहीविघ्नाचि
मातु ॥ भक्तासिठाठावाप्राप्तु ॥ एकतेहिमातुसांगे ॥५१
न ॥ ५७ ॥ मूळीयोगहानाहीपहा ॥ ल्लणलकैचेकाढिलेकचाट ॥ पदबंद

चिनुकलीवाट ॥ हृथावटवटहेनल्लणावी ॥ ५८ ॥ येचिश्लोकी
देवबोलिला ॥ मासादर्वाकुप्राणजयोजाला ॥ यांतुध्वनीते
योगबोलिला ॥ तोम्यांकेलाप्रकटार्थु ॥ ५९ ॥ जेथेप्राणपान
जयोजाला ॥ तेथेमहायोगभागाआला ॥ हायोगशास्त्रा
र्थबोलिला ॥ विषदअकुलागमी ॥ ६० ॥ प्राणपानजयोजा
ल्यांपाहे ॥ जैसासाधकांचाभावो ॥ सगुणनिर्गुणउपा
वो प्राप्तीठावोसहजेचि ॥ ६१ ॥ प्राणपानजयोप्राप्ती ॥ स
गुणउपासनास्थिती ॥ तद्वारानिर्गुणप्राप्ती ॥ उद्धवाप्रतिह
रीबोले ॥ ६२ ॥ कास्यासारिखेतुझेध्यान ॥ ऐसाउद्धवेके

नाप्रश्न ॥ यालागीं सांगोनियां सगुण ॥ सवेंचि निर्गुण संस्था
पी ॥ ६३ ॥ मळ साधा[illegible]या । बिडिशज्ञाण ॥ चित्त साधावया मूर्ति
सगुण ॥ तेचि मूर्ति दिसे सगुण ध्यान ॥ स्वयें श्रीकृष्ण सांगत
॥ ६४ ॥ श्लोक ॥ हृत्पुंडरीकमंतस्थमूर्ध्वनालमधोमुखं ॥ ध्यात्वो
र्ध्वमुखमुन्निद्रमष्टपत्रं सकर्णिकं ॥ २५ ॥ टीका ॥ जैसें केळीचें
कमळ ॥ तैसें हृदय अष्टदळ ॥ अधोमुख ऊर्ध्वनाळ ॥ अतिको
मळ त्तस[illegible]सित ॥ ६५ ॥ धरूनि प्राणायामाचें बळ ॥ ऊर्ध्वमु
ख हृदयकमळ विकसीत करावें अष्टदळ ॥ ध्यानें प्रब
ळ ध्यातापै ॥ ६६ ॥ तेथें ऊर्ध्वमुख अधोनाळ ॥ ध्याना ॥५२
आलियां हृद[illegible]कमळ ॥ अतिनिद्र अष्टदळ ॥ ध्यानी अचं

चळ स्थिरावला ॥ ६७ ॥ श्लोक ॥ कर्णिकायां न्यसेत्सूर्यसोमा
ग्नीनुत्तरोत्तरं ॥ वन्हिमध्ये स्मरेद्रूपं ममैतद्ध्यानमंगलं ॥ २६
॥ टीका ॥ कर्णिकेमाजि चंद्रमंडळ ॥ ध्यावें सोळा कळी आवि
कळ ॥ त्याहिमाजि सूर्यमंडळ ॥ अतिसोज्वळ बारा कळी ॥
६८ ॥ याहिमाजि वन्हिमंडळ ॥ दाहा कळी अति ज्वाज्वल्य
तें अग्निमंडळी सुमंगळ ॥ ध्यावी सोज्वळ मूर्ति माझी ॥
६९ ॥ श्लोक ॥ समं प्रशांतं सुमुखं ॥ दीर्घ चारुचतुर्भुजं ॥
सुचारुसुंदरग्रीवं सुकपोलं शुचिस्मितं ॥ २८ ॥ समा
नकर्णविन्यस्तस्फुरन्मकरकुंडलं ॥ हेमांबरं घनश्यामं

॥५३॥ श्रीवत्सश्रीनिकेतनं ॥ अर्थ ॥ टीका ॥ वेचिमाझिमूर्तिचिध्यान ॥ उ
द्धवाएकसावधान ॥ आपुलेयेंमूर्त्तिचेंआपण ॥ ध्यानश्रीकृष्ण
स्वयेंसांगे ॥ ७० ॥ अतिदीर्घनाठेंगळेपण ॥ समआंवेवसमान
ठाएं ॥ समसपोसअतिसंसैंपूर्ण ॥ मूर्त्तिसंपूर्णचिंतावी ॥ ७१ ॥ मू
र्तिचिंतावीसन्मुख ॥ प्रसन्नवदनअतिसुरेख ॥ जीचेंदेखतां
सुख ॥ हृदयहरिखकोंदाटे ॥ ७२ ॥ जैसीविशाळकमळदळें
॥ तैसेंआकर्णांतदोन्हीडोळे ॥ भवयारेखिल्याकाजळे
॥ जैसीरेखाकळेधनुषाकृति ॥ ७३ ॥ कपाळमिरवतसांव
ळें ॥ त्यावरिचंदनापवळें ॥ माजिकस्तूरीचिदोनिअंगुळें ॥५३॥

॥ कुंकुममेळेअक्षता ॥ ७४ ॥ दीर्घनाशिकनियाळे ॥ लखल
खीतगंडस्थळे ॥ मुखसकुमारकोवळें ॥ अधरप्रवाळेंआ
रक्त ॥ ७५ ॥ स्यामचंद्राचिसपोसकोर ॥ तैसीचुबुकाअतिसुं
दर ॥ मुखनिमासुरेंमनोहर ॥ भक्तचकोरचंद्रमा ॥ ७६ ॥ जे
स्याहीरयाच्याज्योति ॥ कींदाळिंबबिजाच्यादिप्ती ॥ तैसी
मुखामाजिदंतपंक्ती ॥ दशनएँझळकतीबोलतां ॥ ७७ ॥ स
मानकर्णदोन्हीसधर ॥ स्फुरत्कुंडळेंमकराकार ॥ दृष्टि
तहास्यमनोहर ॥ ग्रीवासुंदरकंबुजेसा ॥ ७८ ॥ कंठींची
त्रिवळीनभवाएं ॥ माजिमिरवेकौस्तुभमणी ॥ तेप्रकाश

।।५४।। लीदिसली कवणे गणी ।। ते जे दिनमणी लोपले ।। ७९ ।। भुजंगाका
रस्व भावा चतुर्भुजत्व जानुबाहो ।। विशाळ वक्षस्थळ निर्वा
हो ।। श्रीवछेपाहो चिन्हित ।। ८० ।। श्रीवछ श्री निकेतन ।। स्त
दु दोही भागीं जाण ।। त्रिवळी युक्त उदर गहन ।। दामोदराचे
न्हू ज्यात्र्याले ।। ८१ ।। विजुतळपे जैसा पिंळा ।। लखलखित दि व
से डोळा ।। तेवी कासिला सोनसळा ।। तेणे घनसावळा शो
भतु ।। ८२ ।। जैसें चांदिणे गगनामाझारी ।। शुभ्रता बैसे श्या
मतेवरी ।। तेवी श्यामांगी चंदनाची भुरी ।। तेणें श्रीहरी शोभ
तु ।। ८३ ।। श्लोक ।। शंखचक्र गदापद्म वनमालाविभूषितं ।। ।।५४
नूपुरैर्विल[...]पादं कौस्तुभ प्रभयायुतं ।। ४० ।। द्युमत्किरीटक

टककटिसू[...]ंगदायुतं १
(सर्वांगसुंदरं हृद्यं प्रसाद सुमुखेक्षणं ।। ४१ ।। टीका ।। कौस्तुभ भा
सिसंलग्न गळां ।। आपादकळे वनमाळा ।। कटी बाणली रत्न
मेखळा ।। किंकिणि जाळमाळासमयुक्त ।। ८४ ।। करकंकणे
बाहु अंगदे ।। शंखचक्र पद्म गदादि आयुधे ।। जडित मुद्रि
का नाना छंदे ।। करांग्री विनोदे बाणल्या ।। ८५ ।। नाभिस
खाल अत्ति निर्मळ ।। जेथे ब्रह्मा जाला पाटीचे बाळ ।। जे
लोकपद्माचे समूळमूळ ।। ते नाभिकमळ हरीचे ।। ८६ ।। जैसा
सचेतन मरकत स्तंभ ।। तैसे घोटीव साजिरे स्वयंभ ।। ऊभ

॥५५॥ येचरणींचिअतिशोभा ॥ हरीआंगीस्वयंभशोभित ॥ ८७ ॥ ध्वजवज्र
अंकुशदेखा ॥ यवांकितऊर्ध्वरेखा ॥ पद्मचक्रादिसामुद्रिका ॥ चर
णींनेटकाहरीचा ॥ ८८ ॥ त्रिकोणकांतीवर्तुळनिळी ॥ तेसीसा
जिरीघोटीसावळी ॥ पाउलेंसकुमारेंकोवळी ॥ आरक्ततळीं
पद्मप्रभा ॥ ८९ ॥ पाउलांवरीलसावळीप्रभा ॥ तळवांतळीं ।
आरक्तशोभा ॥ जेवीसंध्यारागमीनलांछनभा ॥ तेसीशोभाह
रीचरणीं ॥ ९० ॥ नभोमंडळीचंद्ररेखा ॥ तेसीपदाग्रिमांड
नीनखा ॥ बोटेत्यासकुमारानेटका ॥ जांघासुरेखाजाणे
इय ॥ ९१ ॥ अतिशयेंमानुसाना ॥ होताअभिमानपंचानना ॥ ॥५५॥

मध्यदेखोनिजगज्जीवना ॥ लाजोनिरानातोगेला ॥ ९२ ॥ अद्या
पीजाळेतअरन्यवासी ॥ लाजामुखनदाखवितिकोणासी ॥
पाहावयाहरीमध्यासी ॥ लेपेंमेखळेसितेजाळे ॥ ९३ ॥ चरणीं
नुपरांचागजर ॥ वांकीआंदुवांचाझणत्कार ॥ मस्तकीकुटि
लालकभार ॥ सुमनीकबरशोभती ॥ ९४ ॥ नानारत्नीअति
गहन ॥ मस्तकीमुकुटदयादिप्यमान ॥ सर्वांगीसुलक्षण ॥
मूर्तिसंपूर्णहरीची ॥ ९५ ॥ जेमूर्तिचाधरिल्यांसोये ॥ नाहा
नभुकविरोनिजाये ॥ जेध्यानीआंतुडल्यापाहे ॥ सुखाचा
होयसुदीन ॥ ९६ ॥ सर्वांगसुंदरश्यामवर्ण ॥ जेष्टवरिष्ट

॥५६॥ गंभीरगहन ॥ सुमुख आणि सुप्रसंन्न ॥ मूर्तिचें ध्यान करावें ॥ ४९७
॥ श्लोक सुकुमारमभिध्यायेत्सर्वांगेषु मनो दधत् ॥ इंद्रियाणीं
द्रियार्थेभ्यो मनसा कृष्य तन्मनः ॥ ४२ ॥ बुद्ध्यासारथिना धीरः प्र
णयेन्मयि सर्वतः ॥ तत्सर्वव्यापकं चित्तमाकृष्यैकत्र धारयेत् ॥ ४३
॥ नान्यानि चिंतयेद्भूयः सुस्मितं भावयेन्मुखं ॥ ४४ ॥ टीका ॥ ज्ञणी
दृष्टीचारूपें न्याळोर ॥ लागतां खुपेल चंद्रकर ॥ ऐसी मूर्ति ध्या
वी सुकुमार ॥ अतिसुरुवार ध्याननिष्ठा ॥ ४९८ ॥ इंद्रियार्थीं प्र
त्तिलोलुप्त ॥ तें वैराग्यें आवरूनि चित्त ॥ माझें ध्यानीं सुनिश्चित
॥ बुद्धिवंत लाविती ॥ ४९९ ॥ विषई आवरूनि मन ॥ अखंड ॥५६

करितां माझें ध्यान ॥ मद्रूपें विलोये जाण ॥ ऐसें चिंतन करावें
॥ ५०० ॥ चिंतनीं बिचकतां मन ॥ सद्विवेक बुद्धी बळें जाण ॥ नि
शंक करितां माझें स्मरण ॥ धारणें विण ध्यान न ठसावें ॥ १ ॥ धार
णा जरि तुटोनि जाय ॥ ध्यान ठसा न तुटत राहे ॥ मग मूर्ति
चा ठाइं पाहे ॥ जड तें ठायें सर्वांगीं ॥ २ ॥ अंगप्रत्यांगीं ध्या
न युक्त ॥ जडोनि ठेले जें चित्त ॥ तें आवरूनि समस्त ॥ चिंता
वें निश्चित हास्यवदन ॥ ३ ॥ सांगोपांग मूर्त्तिध्यान ॥ सर्वहि
सांडुनियां जाण ॥ चिंतावें गा हास्यवदन ॥ स्वानंदघनहि
रिवें ॥ ४ ॥ अंगप्रत्यांग मूर्त्तिध्यान ॥ पुढतीने करावें चिगा जाण ॥

॥५७॥ ध्यातांमाझेहास्यवदन॥तल्लीनमनकरावे॥५॥उद्धवेकेलाहो
ताप्रश्न॥कास्यासारिखेतूझेध्यान॥तेसांगोनियाजाण॥यदु
त्तमलक्षणहरीबोले॥६॥ध्यानाआलेजेहास्यवदन॥त्यातुल
हिसांडुनिवदन॥केवळहास्याचेकरावेध्यान॥हास्यामाजि
मनघालुनि॥७॥त्याहिहास्याचेसांडुनिध्याना॥हास्यामा
जिजोआनंदघन॥तेथप्रवेशवावेमन॥आतिसावधाननिज
निष्ठा॥८॥तेआनादीआनंदयुक्त॥जालियांआपुलेचित्त॥
आनंदाचीउपलब्धीतेथे॥होयसुनिश्चितसाधकां॥९॥ ॥५७
श्लोक॥अत्रलब्धपदंचित्तमाकृष्यव्योम्निधारयेत्॥तच्च
त्यक्त्वामदारोहोनकिंचिदपिचिंतयेत्॥४४॥टीका॥जालियां
आनंदपदप्राप्त॥चिदाकाशचिदेखेसमस्त॥तेचिदाका
शीचित्त॥आतिसावचित्तठेवावे॥१०॥तेव्हाचिदाकाशचि
त्तचिंतन॥तेहिसांडुनित्रिविधभेदध्यान॥जोमीपरमानं
दपरिपूर्ण॥भेदशून्यचिदात्मा॥११॥तेथेंवृत्तीकरुनिनिम
ग्न॥सांडावेचिदाकाशाचेध्यान॥तेव्हांज्ञेयज्ञाताज्ञान॥
हेस्फुरणेस्फुरेना॥१२॥श्लोक॥एवंसमाहितमतिर्मामे
वात्मानमात्मनि॥विचेष्टेमइसर्वात्मिनज्योतिर्ज्योति

षिसंयुतं ॥ ४५ ॥ टीका ॥ यापरि साधकाचि निजवृत्ती ॥ माझ्या
स्वरूपी मीनल्यां स्वरूपस्थिती ॥ तेव्हां मीपणेंचि जे स्फुरे स्फु-
र्ति ॥ तेही अद्वैती विराली ॥ १३ ॥ तेथे मी तूं पणेंचि भाश ॥ याप
रि निमाली निःशेष ॥ माझे परमानंद निजसुख ॥ अद्वैते
देखकोंदलें ॥ १४ ॥ जेवी ज्योति सी मीनल्या ज्योति ॥ दोन्ही चि
होय येकी चि दिप्ती ॥ तेवी जीवचैतन्या चित्स्फुर्ती ॥ अद्वैत सु
खप्राप्ती समरसे ॥ १५ ॥ कोटी स्नेह सूत्र माडिती ॥ तेणे को
टी दीप नामाभिव्यक्ती ॥ ते कोटी दीपा येकी दिप्ती ॥ तेवी
जीव अद्वैती चिन्मात्र ॥ १६ ॥ देह इंद्रिय उपाधिवशें ॥ जि ॥५८

वासि लीन लक्ष आभासे ॥ तो अद्वैत बोध सौरसे ॥ जीव प्रवेशे सु
खस्वरूपी ॥ १७ ॥ तेव्हां येक परम सुख ॥ हो हि ल्लणते माझी देख
॥ येकाकी येक ले येक सुखासि निजसुख कोंदलें ॥ १८ ॥ जे
वी साखरे साखर चाखत ॥ की उदकी उदक स्नान करित ॥
लोकां घृत रिघाले घृता आंत ॥ सुनिश्चित सुवासु ॥ १९ ॥
यापरि माझे ध्यानास्थिती ॥ साधका जाली परम प्राप्ती ॥ ते
चि उपसंव्हारे श्रीपती ॥ उद्धवाप्रति सांगतु ॥ २० ॥ श्लोक ॥
ध्यानेनेत्थं सुतिव्रेण युंजतो योगिनो मनः ॥ संयास्यत्या
शु निर्वाणं द्रव्यज्ञान क्रियाभ्रमः ॥ ४६ ॥ टीका ॥ यापरि

तिव्रध्यानस्थिती ॥ समाधिपर्यंतमाझीप्राप्ती ॥ साधकासिहोय
हेशिघ्रगती ॥ यथानिगुतीध्यानकरिता ॥ २१ हेमाझेध्यानउत्त
मोत्तम ॥ उसावलेनिःसिम ॥ तैआधिभूतआधिदैवअध्यात्म
॥ हात्रिविधभ्रमउरोनेदी ॥ २२ विषइंविषयसंभ्रम ॥ ज्ञेयज्ञाता
ज्ञानोपक्रम ॥ कर्मकर्ताक्रियाभ्रम ॥ त्याचेस्वरूपनावंउरोनेदी
॥ २३ तेथेध्येयध्याताध्यान ॥ दृश्यद्रष्टाआणिदर्शण ॥ मन
मंताआणिमनन ॥ याचेंसमूळभानउछेदी ॥ २४ देव
देवीदेवता ॥ भज्यभजनभजता ॥ लक्ष्यलक्षणलक्षिता ॥
हेहिकथानुरेचि ॥ २५ तेथेयोग्यतेसिमहायोग ॥ समा ॥५९॥

धिसुखाचासुखभोग ॥ जिवशिवाचानिजसंयोग ॥ हाहि
उपयोगउडाला ॥ २६ तेथेकैचाबोधबोधकता ॥ कैचि
बद्धतामुक्तता ॥ ब्रह्मनामहेहिवार्ता ॥ जाणसर्वथाबुडा
ली ॥ २७ ॥ सत्‌चिद्‌आणिआनंद ॥ यानावाचाजोप्रवाद ॥
तोमजमायाविसंमंध ॥ एकतोहिविशदभाग ॥ २८ ॥ असं
ताचेव्यावृत्ती ॥ संतमातेह्मणतीश्रुती ॥ करितांजडाचिस
माप्ती ॥ चिन्मात्रह्मणतीमजलागी ॥ २९ ॥ तोहितांदुः
खाचासमंध ॥ मातेह्मणतीपरमानंद ॥ एवंसत्ताचि

दानंदप्रवाहु ॥ हा विपरितबोध विद्येचा ॥ ३० ॥ जेथे असंत चि नाही
॥ तेथे संत ह्मणणे घडे काइ ॥ समूळ अज्ञान चि जेव्हा नाही ॥ तेव्हा
चिन्मात्र देही ह्मणें कोण ॥ ३१ ॥ जव्हा दुःखाचा लेशु नाही ॥ ते
व्हा सुख ह्मणणें कोणें ठाइं ॥ या लागि नावरूप मज पाहि ॥
ठेविता ठाइ ठके ना ॥ ३२ ॥ समूळ उडे त्रिपुटीचे भान ॥ याला
गि गा स्तुति वृ ध्यान ॥ माझे करूनिया भजन ॥ निज समाधा
न पावले ॥ ३३ ॥ येवं माझे निध्यान प्रकारे ॥ संसार उडे चम
त्कारे ॥ माझे केवळ स्वरूप चितरे ॥ निजनिर्धारें उद्धवा ॥ ३४ ॥
ते स्वरूपी सुख ना दुःख ॥ नाही संतांचे लेख ॥ ज्ञानाज्ञा ॥ ६०
संता

नाचि अटक ॥ तेथ ठाइं देख असेना ॥ ३५ ॥ नेथे नावरूप गुण ॥ ना
ही मी तूंपण चि खुण ॥ विद्या अविद्या मान ॥ आनंदघन निजरू
प ॥ ३६ ॥ भक्तिसुखाचे हेलावे ॥ नाना उपायें गौरवें ॥ उद्धवाला
गी देवें ॥ निजानुभवें दीधले ॥ ३७ ॥ ऐसा वल्यां माझी भक्ती ॥
सकळ सिद्धी चि होय प्राप्ती ॥ संदेहु नाही ये अर्थी ॥ जाण
निश्चितिं उद्धवा ॥ ३८ ॥ भजन पंथे निरंतर ॥ दोहोनि भक्ति
सुख क्षीर ॥ त्याचे हि मथुनिया सार ॥ उद्धवासी श्रीवरदेता
जाला ॥ ३९ ॥ तो हा चौदावा अध्यावो ॥ स्वमुखें बोलिला
देवो ॥ भक्तिसिमीवस्य पाहाहो ॥ येर उपावो तो गौण ॥ ४० ॥

सकळयोगाचे योगगव्हर ।। वेदांताचे निजभांडार ।। सकळसि
द्धीचे परमसार ।। भक्ती साचार हरीची ।। ४१ ।। निज भाग्याचीप
रमजोडी ।। महासुखाचि आवडी गाढी ।। सकळगोडीयाची
गोडी ।। भक्ति रोकडी हरीची ।। ४२ ।। भावे करितां भगवद्भजन ।।
श्वपच जाले पावन ।। जेणे भक्ति सिविकिले मन ।। त्या आधिन
सदा देवो ।। ४३ ।। उपेक्षुनियां निजमुक्ती ।। येका जनार्दनी परि
य भक्ती ।। त्याचे निजप्रसादें भगवत्प्राप्ती ।। जाली अहोराती खे
ळणे ।। ४४ ।। तो जरी भगवत्प्राप्ती नेघे ।। तरि ते दाटुनि घरिसी
घे ।। ऐसे गुरुभक्तिचे नियोगे ।। देव सर्वांगे भुलला ।। ४५ ।। भगव ।।६१

त्प्राप्तीपाहिजे ज्यासी ।। तेणे न विसंबावें मद भक्तिसि ।। अखं
ड स्मरे जो हरीनामासी ।। देव त्या पासि तिष्टतु ।। ४६ ।। सकळ
भजनाचे शिरी ।। राम नाम दो अक्षरी ।। सदा गर्जे ज्याची वै
खरी ।। धन्य चराचरी तो येक ।। ४७ ।। येका जनार्दना शरण ।। द
तुकें करिता नामस्मरण ।। पाठी मोरे होय जन्ममरण ।। महा
सिद्धी आंगन वोळगती ।। ५४८ ।। श्लोक ।। ४९ ।। एवं संख्या ।। ५९७
।। इतिश्रीमद्भागवते महापुराणे येकादशास्कंधे श्रीकृष्णउद्धवसं
वादे एकाकार टिकायां भक्तिरहस्य योगो नाम चतुर्दशोध्याय
:।।१४।। ।।श्रीराम।। ।।श्रीकृष्णशरणंमम:।। ग